

V SPOMIN

Ivan Gams

Na pragu letošnje pomladi je v 91. letu starosti sklenil svojo življenjsko pot akademik prof. dr. Ivan Gams. Rodil se je 5. julija 1923 v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Osnovno šolo je končal v rojstnem kraju, srednjo (1937–1944) v Slovenj Gradcu, Mariboru in Ljubljani. V letih 1945–1946 je bil v več prosvetnih službah. 1946 je vpisal študij geografije, etnografije in narodne zgodovine na Prirodoslovno-matematični fakulteti v Ljubljani, kjer je leta 1951 diplomiral. Doktoriral je s temo Pohorsko Podravje – razvoj kulturne pokrajine. Najprej je bil znanstveni sodelavec na Inštitutu za geografijo SAZU, nato pa višji znanstveni sodelavec na Inštitutu za raziskovanje krasa SAZU v Postojni. Leta 1972 je bil izvoljen za rednega profesorja fizične geografije na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete, kjer je bil njegov predstojnik in dolgoletni vodja katedre za fizično geografijo. Bil je predsednik Jamarskega društva Slovenije, predsednik Geografskega društva Slovenije in upravnik Geografskega inštituta Antona Melika pri ZRC SAZU; urednik in član uredniških odborov slovenskih strokovnih revij (*Acta Carsologica*, *Acta Geographica*, *Geografski zbornik*, *Dela*, *Naše jame*) ter knjig in zbornikov, od katerih je posebej pomembna *Slovenska kraška terminologija* (1973). Bil je član vodstvenih teles inštitutov Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, mednarodnih združenj in organizator domačih in mednarodnih posvetov, simpozijev in kongresov. Deloval je na področju fizične geografije, še posebej krasoslovja in speleologije; preučeval je visokogorska jezera, poplave, snežišča, Triglavski ledenik, geomorfologijo Pomurja, Bele krajine in Dolenjske. Dal je pobudo za izdelavo geomorfološke karte Jugoslavije. Dopolnil je geografsko regionalizacijo Slovenije in proučeval geoekološko in klimatsko rajonizacijo Slovenije. Ugotavljal je temperaturne razmere in temperaturni obrat v vrtačah, kraških poljih in v kotlinah. S pomočjo razvrstitve vremenskih postaj je dokazal vseslovenski obstoj termalnega pasu. Proučeval je naravne nesreče in od leta 1985 vodil priprave za geografsko monografijo Slovenije.

Bil je zelo plodovit pisec: njegova bibliografija obsega več kot 1100 objavljenih del, od tega 700 znanstvenih in strokovnih objav – kar 300 njegovih je posvečenih krasu. Med najpomembnejša objavljena dela spadajo **Kras, zgodovinski, naravoslovni in geografski oris** (1974), **The polje: the problem of definition** (1978), **The origin of the term karst in the time of transition of karst (kras) from deforestation to forestation** (1991), **Environmental change and human impacts on the Mediterranean karsts of France, Italy and the Dinaric region** (1993), **Kras v Sloveniji v prostoru in času** (2003).

Prejel je zlati red za zasluge RS, red dela z zlatim vencem, nagrado Sklada Borisa Kidriča, srebrno plaketo Mednarodne geomorfološke zveze in številna domača in mednarodna priznanja.

S svojim nemirnim raziskovalnim duhom je spodbujal tudi študente, da so razmišljali večplastno in vedno dvomili o rezultatih svojega dela. V

šolsko geografijo je ob koncu osemdesetih let vnesel nemir zlasti z novo regionalizacijo Slovenije, spominjamo pa se ga tudi po prispevkih v reviji Geografija v šoli.

Roman Brvar

Na pokopališču v Šentpavlu pri Domžalah smo se 4. januarja poslovili od Romana Brvarja, upokojenega učitelja geografije in zgodovine na Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani.

Geografi se ga spominjamo kot nenehnega iskalca novih in drugačnih ponazoritev geografskih pojavov. Slepim in slabovidnim je poskušal približati geografijo in geografske procese na najrazličnejše načine. Je avtor izvirnih didaktičnih pripomočkov, ponazoril, modelov, tipnih slik, zemljevidov in maket, ki so v pomoč pri razumevanju in ponazarjanju ne samo slepim in slabovidnim otrokom, temveč tudi vsem drugim. Opozarjal je, da imajo težave z vidnim dožemanjem pokrajine tudi tisti, ki se nimajo za slabše videče. Zato so se učitelji večkrat sestali pri njem na študijskem srečanju, da je pokazal, kako tudi v običajnih šolah uporabljati pristope za nazornejši pouk. S tem je tlakoval pot inkluzivni šoli in oborožil učitelje geografije z znanjem, ki ga dandanašnji nujno potrebujejo.

Napisal je več člankov, priročnikov in knjig. Za geografe je izjemno pomembna **Geografija nekoliko drugače: didaktika in metode pouka geografije za slepe in slabovidne učence**. Poleg nje je napisal **Dotik znanja: slepi in slabovidni učenci v inkluzivni šoli** in **Kaj, kako, zakaj, tako**, v kateri je predstavil inovacije, adaptacije in izboljšave pri pouku s slepimi in slabovidnimi učenci. Posmrtno je izšla **Z igro do učenja**, ki jo je uredil pred smrtjo.

S svojim delovanjem se je izpostavil kot borec ne le za šolsko vključenost slepih in slabovidnih, ampak tudi za njihovo družbeno enakopravnost in uveljavitev.